

Vážení a milí spoluobčané,

v březnu roku 2022 jsem vám na těchto stránkách začala rozkrývat životy otínských v době první světové války. Vyprávěla jsem vám o válečné anabázi některých z nich. V loňském roce jsem se na čas odmlčela, abych shromáždila další informace. Hledala jsem v archivech, dokumentech, brouzdala v dostupných databázích, vyptávala se potomků...

A dnes se setkáváme znovu, abych navázala tam, kde jsem loni skončila, a snad se mi v dalších dílech podaří příběhy „těch našich“ dovyprávět. I když se musím přiznat, že původně jsem zamýšlela toto období našich dějin postihnout jen ve dvou či třech člancích. Ale pak jsem začala zjišťovat, jak málo vzpomínek se do dnešních dnů mezi námi dochovalo. Není divu, doma se většinou o válečných časech nemluvílo, přeživší se snažili na všechny ty hrůzy zapomenout, dívat se do budoucnosti a věřili, že bude lépe...

A pak přišla ta druhá velká válka...

Já měla, jako mnozí z vás, to veliké štěstí, že jsem svůj život prožila zatím v míru, že se v Evropě neválčilo, naopak že se odzbrojovalo... a možná, že jsme všichni tak nějak v tom klidu a blahobytu pozapomněli na to, že mír není samozřejmost a jaké hrůzy války těm obyčejným lidem přinášejí.

Když začala první světová válka, lidé netušili, co všechno je v následujících letech čeká. První vojáci odcházeli na frontu bojovat za císaře pána a jeho rodinu s tím, že „Budeme do švestek doma! Utlučeme je čepicemi!“ Skutečnost byla jiná.

Tento seriál jsem začala psát v době, kdy Putinova vojska napadla Ukrajinu. A všichni normální lidé si v té době říkali: „Cože? 21. století a válka v Evropě? Ono se to nějak určitě urovná.“ Dva roky jsou pryč a krvácí vojáci na obou stranách. A i vojáci mají matky, manželky, děti...

Pacalovi, Otín

Na Pamětní desce vojínů uhřetínské farnosti padlých a zemřelých za světové války najdeme také jméno **Josef Pacal**. V databázích ztrát a vojenských matrikách jsem ho dlouho nemohla najít. Nakonec jsem jeho jméno přece jen dohledala.

V Otíně bydleli Pacalovi na dvou místech – v čp. 3 a čp. 12.

Z Pamětní knihy se dozvídáme, že: „z čp. 3 odvedli v roce 1915 **Pacala Cyrila a jeho syna Blažeje**. V únoru 1918, kdy opět odváděli 18tileté, z Otína odvedli Karla Studenýho č. 20 a **Františka Pacalů z čp. 3**, avšak oba byli povoláni ještě k prohlídce do Brna. Pacalového propustili než Studenů musel 25. února narukovat.“ Tito se z války vrátili, bližší informace ani fotografie však nemám. Podívejme se teď tedy do čp. 12. Odtud byly do války odvedeni bratři **Jindřich a Josef Pacalovi**. Mladší Jindřich byl odveden v roce 1916 a o Josefovi bude dnešní povídání.

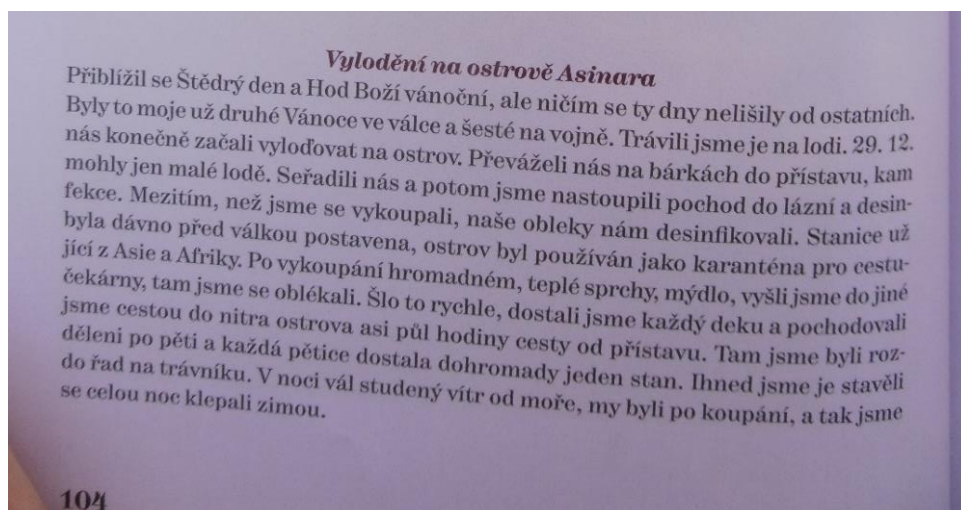

Asinara

Je ostrůvek na severozápadním okraji Sardinie. Dohodové státy se zavázaly evakuovat **rakousko-uherské válečné zajatce z přístavu Vlōre v Albánii do Brindidi v jižní Itálii**, aby pak mohli pokračovat dále do Francie jako pracovní síla, v případě českých a slovenských zajatců se později otevřela také možnost přidat se k legiím. **Kvůli šíření nakažlivých nemocí (cholera, tyfus, úplavice) však byli zajatci za účelem karantény transportováni na ostrov Asinara.**

Na ostrově Asinara byla v roce 1915 pouze malá opuštěná nemocnice se zdravotním oddělením v Cala Reale, budova krematoria a pár domků pro personál ve vesnici Cala d Oliva. Jinak byl ostrov neosídlený. Velitelem ostrova byl pověřen italský generál Giuseppe Carmine Ferrari.

Během několika dní italské námořnictvo v rámci **domluvené humanitární operace přepravilo rakousko-uherské zajatce po moři na ostrov Asinara. První skupina 3 721 mužů** odplula z Albánie **16. prosince 1915 na palubě parníku Amerika a Dante Alighieri. Od tohoto dne do poloviny ledna 1916 dvě desítky lodí přepravily na ostrov 23 000 vězňů.** Na lodích byli společně nemocní i zdraví, takže se epidemie rozšířily na všech lodích. Cestou zemřelo 1 500 mužů, jejichž mrtvolky byly shazovány do moře. Dalších 7 000 mužů zemřelo bezprostředně po vylodění na ostrově.

Z deníku Josefa Jandy o italském zajetí

Transporty s novými nemocnými přijížděly nepřetržitě. **Organizace zásobování i zdravotní péče byly nedostatečné.** Stravu dovážela denně malá loď. Denní příděl byl krajíc chleba nebo suchar a masová konzerva. **Na ostrově nebyla pitná voda, musela se dovážet z pevniny.** Stav některých zajatců byl vážný, měli z přechodu hor v Albánii omrzlé nohy a další vážná zranění. V některých případech musela být provedena částečná amputace.

Foto: 2 - stany pro zotavení raněných

Foto: 1 - oddělení dezinfekce

Po příjezdu byli všichni zajatci desinfikováni, ošetřeni a rozděleni do stanových táborů Campo Perdu, **Stretti**, Fornelli a dalších. Kvůli šíření epidemie byli podezřelí z nákazy soustředěni do karanténních a pozorovacích táborů, kde panovaly přísné podmínky.

Foto: 3 - oddělení nakažlivých nemocí

Foto: 4 - tábor

Nově byl **v únoru zřízen tábor Tumbarino pro zdravé zajatce**, ti byli rozděleni podle svých civilních profesí (ševci, kováři, zedníci, tesaři, hudební nástroje) a podle možností byli zaměstnáni pracemi v táboře. Pracovali na záhonech, stavěli kaple, pomáhali s provozem ostrova. Podle možností a podle potřeby byli tito „zdraví“ na podzim roku 1916 převáženi jako pracovní síla do Francie.

V letech 1915-1916 prošlo táborem na ostrově 32 000 zajatců, z toho 24 500 zajatců, kteří přežili albánský pochod smrti.

S ostrovem Asinara je spojen příběh také jednoho z „těch našich“. Dovolte mi, abych mu na tomto místě věnovala vzpomínku a dalších pár řádků.

Josef Pacal (1885–1916), Otín čp. 12

Josef se narodil v Olší, kde jeho rodiče krátce po sňatku bydleli, než se vrátili zpět do Otína, kde Josef prožil téměř celé dětství a zbytek života. Proto měl jako domovskou obec vedenou Olší. A to byl také důvod, proč jsem ho v databázích VHÚ nemohla dlouho najít (koho by také napadlo, hledat otiňáka někde jinde než v Otíně!). Z Otína **narukoval 31. července 1914**, tedy hned po vyhlášení všeobecná mobilizace, **k 81. pěšímu pluku**. Prošel celou **srbskou frontu** a **přežil vysilující pochod Albánie**. Doma věděli jen, že byl zajat někde v Srbsku.

Zemřel 14. února 1916 na ostrově Asinara (Sardinie) v Itálii. Byl v zajateckém táboře Stretti, Porto Torres. **Na hřbitově ve Stretti je také pochován.**

O podmínkách, jaké na Asinara panovaly, vypovídá pár dalších fotografií.

Foto: 5 - distribuce jídla

Foto: 6 – lékařská prohlídka (kontrola moči)

Použité zdroje:

- LAŠKA, JAN. *POCHOD HLADU ALBANIÍ: Z NIŠE DO VALONY*
- LAŠKA JAN: *SRBŠTÍ ZAJATCI NA OSTROVĚ ASINARE*
- JANDA JOSEF: *DENÍK*
- *ZÁPISY Z MATRIČNÍCH KNIH A DATABÁZÍ VHÚ*

NET:

- www.payne.cz/3xS43787/asinara.htm
- <https://cesky-dialog.net/clanek/4658-asinara-ostrov-zapomenutych>